

Nr 112.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt anställande av en tillförordnad brottmålsdomare i Norrbottens län; given Stockholms slott den 9 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Åkerman.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Åkerman anmäler ärende angående utverkande av riksdagens medgivande till anställande även efter 1923 års utgång av en tillförordnad brottmålsdomare i Norrbottens län. Därvid anför föredraganden:

Genom kungl. förordningen den 10 april 1810 angående tiden, inom vilken häktad person bör ställas för rätta, bemyndigades Svea Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 89 häft. (Nr 112.)

hovrätt och Göta hovrätt att i vissa domsagor förordna särskilda personer att, när ordinarie domaren vore förhindrad, hålla urtima ting i brottmål, om den anklagade vore häktad. I § 50 av domsagostadgan förutsättes nämnda förordning fortfarande äga giltighet i vad den avser dylika tillförordnade ständiga brottmålsdomare. Angående brottmålsdomarnes avlöningsförhållanden hava tid efter annan utfärdats särskilda bestämmelser.

I enlighet med 1810 års förordning hava intill för några år sedan brottmålsdomare varit förordnade i Jämtlands och Norrbottens län. Båda dessa befattningar blevo emellertid sedermera indragna, den i Norrbottens län från och med år 1916. På förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 334 sid. 78—83 samt 98) medgav emellertid 1920 års riksdag, att brottmålsdomarebefattningen i Norrbottens län åter finge inrättas samt att viss närmare bestämd ersättning till honom finge från andra huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till ersättning åt domare, vittnen och parter utbetalas under tiden från och med den 1 juli 1920 till och med år 1923. I enlighet med detta beslut har brottmålsdomare varit av Svea hovrätt förordnad i Norrbottens län allt ifrån början av juli 1920.

I underdånig skrivelse den 20 februari 1923 har nu Svea hovrätt, under återopande av viss utredning rörande det fortsatta behovet av brottmålsdomare i Norrbottens län, hemställt om vidtagande av åtgärder i syfte att brottmålsdomare må fortfarande vara i länet anställd under åren 1924, 1925 och 1926.

Av den utav hovrätten infortrade utredningen, på vilken jag ej nu torde behöva närmare inlåta mig, framgår, att såväl samtliga häradshövdingar inom Norrbottens län som ock den person, vilken alltsedan brottmålsdomarebefattningens återinrättande innehaft tjänsten, tillstyrkt, att denna bibehålles jämväl efter år 1923 års utgång. Enligt en av brottmålsdomaren återopad arbetsredogörelse har han hållit följande antal urtima ting och särskilda sammanträden, nämligen under 1920 års sista halvår 35 (därav 1 i Piteå, 7 i Luleå, 8 i Kalix, 7 i Torneå och 12 i Gellivare domsaga), under år 1921 67 (därav 8 i Piteå, 20 i Luleå, 5 i Kalix, 22 i Torneå och 12 i Gellivare domsaga) samt under år 1922 68 (därav 7 i Piteå, 21 i Luleå, 13 i Kalix, 10 i Torneå och 17 i Gellivare domsaga). De därvid handlagda målen hava utgjort under 1920 års sista halvår 44, under år 1921 109 och under år 1922 88 stycken.

*Departements-
chefen.*

De resor, som i domsagorna inom Norrbottens län föranledas av rannsakingar med häktade personer, äro på grund av de stora avstånden och bristen på järnvägsförbindelser synnerligen långa och tids-

ödande. I detta avseende torde det tillåtas mig att hänvisa till den utredning därom, som förebragtes i förutnämnda kungl. proposition till 1920 års riksdag (sid. 80). Att domhavandena för företagande av dylika rannsakningsresor, av vilka somliga kunna taga flera dagar i anspråk, dragas från sitt huvudsakliga arbete och tvingas att lämna den ort, till vilken domsagekansliet är förlagt, kan icke betraktas annat än som en stor olägenhet. Då härtill kommer att, enligt vad erfarenheten giver vid handen, svårighet säkerligen alltjämt kommer att föreligga såväl att få våra Norrbottensdomsagor rekryterade med tillräckligt antal juridiskt bildade biträden som ock att finna personer utom lantdomstolarnas krets, som äro villiga och kompetenta att antaga tillfälliga förordnaden att förrätta rannsakingar, tvekar jag icke att såsom den givetvis lämpligaste anordningen i nu förevarande avseende förorda, att jämväl efter 1923 års utgång blir anställd en särskild brottmålsdomare i Norrbottens län. Emellertid bör enligt min mening brottmålsdomare, liksom under senaste åren varit fallet, varje gång förordnas allenast på viss kortare tid, i regel ett år, varigenom det blir möjligt att åter indraga befattningen, om det skulle visa sig, att behovet av densamma ej vidare föreligger. Riksdagens medgivande till erforderliga medels utbetalande torde dock lämpligen utverkas för tiden intill utgången av budgetåret 1925—1926.

Det synes mig lämpligt, att ersättningen till brottmålsdomaren, i enlighet med vad för närvarande är händelsen, även i fortsättningen fastställas att utgå dels med ett fast årligt arvode, avsett att utgöra gottgörelse för det brottmålsdomaren ständigt måste hålla sig beredd att mottaga uppdrag att hålla rannsakingar och för sålunda förorsakad inskränkning i möjligheterna till förvärv, och dels i form av särskild gottgörelse för varje av honom verkställd förrättning. Det fasta årliga arvodet är för närvarande bestämt till 3,000 kronor jämte dyrtidstillägg. I övrigt erhåller brottmålsdomaren för närvarande dels en gottgörelse av 50 kronor för varje av honom hållet urtima ting eller extra sammanträde under lagtima ting, dels rese- och traktamentsersättning enligt tredje klassen i gällande resereglemente, dels ock för varje av brottmålsdomaren handlagt rannsakingsmål traktamente för två expeditionsdagar efter 25 kronor för varje dag. Emellertid gäller, att dagtraktamente enligt resereglementet ej får beräknas för dygn, varunder förrättning ägt rum, men att å andra sidan, om i något fall ett rannsakingsmål varit av särskilt vidlyftig beskaffenhet, annan grund än som nu angivits kan bestämmas beträffande den brottmålsdomaren tillkommande ersättning för expeditionsgöromål.

I de sålunda för närvarande gällande grunderna för ersättnings utgående har jag, såvitt angår tiden efter 1923 års utgång, ej att föreslå annan ändring, än att det synes mig, som om dels med hänsyn till levnadsomkostnadernas nedgång på senaste tiden dels ock i sparsamhetsintresse ersättningarna med 50 kronor för varje hållet urtima ting eller extra sammanträde och med 25 kronor för en var av två expeditionsdagar för varje handlagt mål skulle skäligen kunna nedsättas till 40 respektive 20 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

medgiva, att under tiden från och med den 1 januari 1924 till och med den 30 juni 1926 må från det under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter utgå till tillförordnad brottmålsdomare i Norrbottens län ersättning för rannsakingar med häktade i enlighet med, där särskilda omständigheter ej föranleda annat, följande grunder, nämligen dels ett årligt arvode av, förutom eventuellt dyrtidstillägg, 3,000 kronor, dels 40 kronor för varje av brottmålsdomaren för sådan rannsaking hållet urtima ting eller extra sammanträde under lagtima ting, dels rese- och traktamentsersättning enligt tredje klassen i gällande resereglemente eller enligt de grunder, som i blivande resereglemente kunna komma att bestämmas för häradshövding, dock med iakttagande att dagtraktamente ej må beräknas för dygn, varunder förrättning ägt rum, dels ock för varje av brottmålsdomaren handlagt rannsakningsmål traktamente för två expeditionsdagar efter 20 kronor för varje dag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall, och skall proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

N. Cervin.